

Лектор курсу

**контактна інформація
лектора
Сторінка курсу в
eLearn**

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма Право

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

**АВРАМЕНКО Світлана Михайлівна, старший викладач
кафедри теорії та історії держави і права, к.ю.н.**

savramenko@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=436>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Юридична деонтологія має на меті ознайомити студентів зі специфікою професійної діяльності юриста, розкрити деонтологічні вимоги, які висуваються до спеціаліста, показати шляхи удосконалення і розвитку його особистості, в тому числі і з використанням ІКТ. Особлива увага приділяється розгляду моральних проблем в процесі здійснення правосуддя й адвокатської практики, а також норми-вимоги поведінки юристів у різних сферах соціальної діяльності. Майбутні юристи повинні засвоїти суть етичних категорій; головні етичні категорії, закріплені у міжнародному та національному законодавстві; деонтологічні засади здійснення окремих видів юридичної діяльності. Необхідно навчитись відмежовувати різні види юридичної діяльності та практики; складати професіограми основних юридичних професій; застосувати на практиці головні вимоги професійної культури та юридичного етикету. Окрема увага приділяється культурі спілкування у соціальних мережах, а саме написанню постів та коментарів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- Основні принципи та норми професійної етики юристів.
- Етичні вимоги до поведінки правника в професійній діяльності.

- Кодекси професійної етики та їх застосування.
- Етичні аспекти відносин із клієнтами, колегами та суспільством.
- Питання конфлікту інтересів та способи їх врегулювання.
- Правила етичної поведінки в судових процесах та позасудовій діяльності.
- Методи вирішення етичних дилем у правничій практиці.

Вміти:

- Застосовувати принципи та норми професійної етики в різних ситуаціях правничої діяльності.
- Аналізувати етичні проблеми та конфлікти інтересів, знаходити оптимальні шляхи їх вирішення.
- Здійснювати правничу діяльність з урахуванням деонтологічних стандартів та вимог.
- Вести професійне спілкування з клієнтами, колегами, судовими органами та іншими учасниками правового процесу відповідно до деонтологічних норм.
- Виявляти та уникати порушень етичних стандартів у своїй діяльності.
- Приймати обґрунтовані рішення у складних етичних ситуаціях.
- Впроваджувати принципи професійної етики у свою щоденну практику.

Компетентності навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Результати навчання (РН):

1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

11. Мати базові навички риторики.

12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

Формат вивчення навчальної дисципліни

Змішаний (Blended Learning) – вивчення навчальної дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології (відео-, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо).

Технічне забезпечення /обладнання

При засвоєнні дисципліни використовуються сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в правовій діяльності, а для комунікації з викладачем – мобільний телефон та/або комп'ютерна техніка із виходом в глобальну мережу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
МОДУЛЬ 1				
Тема 1. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна	4/4	Знати поняття юридичної деонтології. Розуміти історію зародження та розвитку. Дослідити необхідність вивчення даної дисципліни	теоретичні питання до теми 1; практичні завдання до теми 1, 2; презентація до лекції 1	Максимальна кількість балів практичне заняття № 1 -10 Максимальна кількість балів практичне заняття № 2 -5

Тема 2. Юридична освіта та наука в Україні	2/2	Знати особливості юридичної науки України. Розуміти принципи та державні стандарти. Розглянути поняття, види і форми юридичної освіти	теоретичні питання до теми 2; практичне завдання 3; презентація до лекції 2	Максимальна кількість балів практичне заняття № 3 -10
Тема 3. Загальні засади юридичної професії	2/2	Знати основні види професії юристів та їх функції. Розуміти місце і призначення юриста в громадянському суспільстві	теоретичні питання до теми 3; практичне завдання 4; презентація до лекції 3 Виконання самостійної роботи: Аналіз наданих художніх творів	Максимальна кількість балів практичне заняття № 4 -10 самостійна робота - 10
Тема 4. Місце юриста в громадянському суспільстві: правові засади та міжнародний досвід	2/2	Знати правові засади діяльності юристів у громадянському суспільстві, їх роль у захисті прав людини, забезпечення права верховенства та правової просвіти.	теоретичні питання до теми 4; практичне завдання 5; презентація до лекції 4	Максимальна кількість балів практичне заняття № 5 -5
Тема 5. Професіограма юриста та основні напрями юридичної діяльності	2/2	Знати, що професіограма юриста включає етичні норми та обов'язки, що регулюють поведінку фахівців у різних напрямках юридичної діяльності.	теоретичні питання до теми 5; практичне завдання 6; презентація до лекції 5	Максимальна кількість балів практичне заняття № 6 -5
Тема. 6. Судова, адвокатська та прокурорська діяльність: особливості та функції	2/2	Знати, що дані діяльності мають спеціальні етичні вимоги, спрямовані на забезпечення справедливості, об'єктивності та захисту прав людини. Розуміти функції суддів, адвокатів і прокурорів в межах їхніх професійних стандартів та	теоретичні питання до теми 6; практичне завдання 7; презентація до лекції 6	Максимальна кількість балів практичне заняття № 7 -10

		моральних обов'язків.		
Тема 7. Юридичні спеціальності у сфері забезпечення правопорядку та виконання рішень	2/2	Знати, що юристи у сфері правопорядку та виконання рішень діють за принципами законності та професійної етики. Розуміти їх функції: запобігання правопорушенням, контроль за дотриманням закону та примусове виконання судових рішень.	теоретичні питання до теми 7; практичне завдання 8; презентація до лекції 7	Максимальна кількість балів практичне заняття № 8 -5
Модульний контроль				модульний тест 30 балів
Всього за 1 модуль				100 балів
МОДУЛЬ 2				
Тема 8. Загальні засади культури людини та юриста	2/2	Знати, що культура юриста базується на загальних засадах культури людини, включаючи моральні цінності, етичні норми та професійну відповідальність. Розуміти, що юридична культура визначає якість правозастосування, рівень комунікації та довіру суспільства до правничої професії.	теоретичні питання до теми 8; практичні завдання 9; презентація до лекції 8. Виконання самостійної роботи: Аналіз наданої літератури	Максимальна кількість балів практичне заняття № 9 – 5 самостійна робота - 10
Тема 9. Когнітивна та комунікативна культура юриста	2/2	Розуміти, що комунікативна культура розуміє ефективність взаємодії юриста з клієнтами, колегами та судовими органами, забезпечуючи професійну етику та точність висловлювання.	теоретичні питання до теми 9; практичні завдання 10; презентація до лекції 9.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 10 – 10

Тема 10. Професійна етика та мистецтво самопрезентації юриста	2/2	Знати, що професійна етика юриста вимагає дотримання моральних норм, чесності, об'єктивності та відповідальності у професійній діяльності.	теоретичні питання до теми 10; практичні завдання 11; презентація до лекції 10.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 11 – 10
Тема 11. Ділове спілкування, юридичний етикет та соціальні мережі	2/2	Знати, що ділове спілкування та юридичний етикет формує професіоналізм у взаємодії з колегами та клієнтами. Розуміти, що в соціальних мережах юрист має дотримуватись етики, конфіденційності та професійності	теоретичні питання до теми 11; практичні завдання 12; презентація до лекції 11.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 12 – 5
Тема 12. Професійна деформація юриста-практика	2/2	Знати поняття професійної деформації юриста. Розуміти її причини та передумови. Знати методи їх подолання	теоретичні питання до теми 12; практичні завдання 13; презентація до лекції 12.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 13 – 10
Тема 13. Конфлікти в професії юриста та способи їх врегулювання	2/2	Знати поняття конфліктів та їх види. розрізняти функції конфліктів. Розуміти можливості вирішення та попередження конфліктів	теоретичні питання до теми 13; практичні завдання 14; презентація до лекції 13.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 14 – 10
Тема 14. Юридична відповідальність юристів: загальні положення	2/2	Знати особливості юридичної відповідальності юристів. Розуміти особливості притягнення до відповідальності юристів	теоретичні питання до теми 14; практичні завдання 15; презентація до лекції 14.	Максимальна кількість балів практичне заняття № 15 – 10
Модульний контроль				модульний тест 30 балів

Всього за 2 модуль				100 балів
Всього за семестр				70
Іспит				30
ВСЬОГО ЗА КУРС				100

ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо організації навчального процесу:</i>	організація навчального процесу при вивченні навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» здійснюється відповідно до <u>Конституції України</u> , <u>Закону України "Про вищу освіту"</u> , <u>Положення про організацію освітнього процесу у НУБІП України</u> , <u>освітньо-професійної програми підготовки фахівців напряму 081 «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u> та <u>інших документів щодо організації освітнього та виховного процесу в НУБіП України</u> .
<i>Політика щодо відвідування:</i>	відвідування занять є обов'язковими для видів діяльності, що передбачають формат F2F (Face To Face, очності). За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватись Blended Learning (змішане) або Online Learning (дистанційне) на навчальній платформі Elearn, але з обов'язковим застосуванням дистанційних платформ Webex, Zoom чи Google Meet за погодженням із викладачкою курсу.
<i>Політика щодо взаємодії під час занять у форматі F2F:</i>	зберігати допустимий рівень тиші для роботи в аудиторії; активна участь під час обговорення в аудиторії, відкритість і готовність пізнавати нове, працелюбство, здатність аналізувати матеріал, мати власну точку зору і вміти її обґрунтовувати, повага та толерантність до чужої думки; вміти визнавати хибність; панування я-висловлювань при озвучуванні своєї позиції під час аудиторних занять та ми-висловлювань при написанні наукових робіт, знайомство з першоджерелами, рекомендованою літературою, креативність та творчість у всіх видах діяльності. Під час проведення аудиторних занять дозволяється залишати аудиторію на короткий час за потреби і за дозволом викладачки, а також вживати безалкогольні напої.

Політика щодо взаємодії під час занять у форматі online:	відвідувати онлайн заняття згідно розкладу, приєднуватися до зустрічей вчасно, на аватарці фото студента/ки, нік – його ім'я та прізвище, дотримуватись “ввімкненої камери”, “піднятої руки”, “вимкнення мікрофона” (коли говорить викладач чи колега), вести спілкування у чаті відповідно до теми, задавати запитання по суті лекції чи практичного заняття, дотримуватись культури спілкування, коли звучить сигнал повітряної тривоги чи має місце вимкнення електроенергії застосовуємо алгоритм дій при сигналі “Повітряна тривога” або Тимчасового порядку дій
Політика щодо строків виконання робіт та їх перекладання:	до студентів, які порушують терміни виконання робіт (дедлайни зазначені у розділі «Карта навчальної роботи) без поважних причин, застосовуються штрафні бали (до «-1 балу» за прострочену роботу). Ліквідація заборгованостей із змістових модулів відбувається згідно попередньої домовленості між викладачкою та студентами, що засвідчується відповідним оголошенням на форумі https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=436
Політика щодо академічної доброчесності:	порушення академічної доброчесності не толерується. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України . Використання мобільних пристроїв під час групової роботи на практичних заняттях допускається лише з дозволу викладачки. Використання мобільних пристроїв під час виконання аудиторних контрольних робіт та екзаменів не допускається.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Навчально-методичне забезпечення

ОСНОВНА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40-41, 42. ст. 492.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. ст. 88.
4. Господарський процесуальний кодекс України. Кодекс від 06.11.1991. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. Редакція від 19.01.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282.
8. Адвокатська етика : навч.-метод. посіб. / Л. А. Остафійчук, О. В. Щербанюк . Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича : Рута, 2021. 123 с.
9. Курс лекцій з юридичної деонтології. Навчальний посібник / за заг. ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова. Харків, 2022. 184 с.
10. Юридична деонтологія у схемах, таблицях і поняттях : навч. посіб. / Степан Сливка [та ін.]. Львів : Растр-7, 2021. 88 с.
11. Юридична деонтологія: Навчальний посібник для підготовки до іспитів /Тетарчук І.В. К., 2021. 158 с.
12. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
13. ЄДКІ 2024. «Право» та «Міжнародне право» : Основи права ЄС : навч. посіб. / [уклад.: Л. О. Чернов]. – Харків : Право, 2024. – 212 с.
14. Збірник тестових завдань. 1000 тестів, Право та ТЗНК + Пояснення до всіх тестів з права ; Методика розв’язання кожного блоку ТЗНК / [уклад.: Л. О. Чернов]. – Харків : Право, 2024. – 324 с.
15. ЄФВВ «Право» : навч. посіб. : Матеріали для підготовки до ЄФВВ 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» / [уклад.: Л. О. Чернов]. – Харків : Право, 2024. – 268 с.
16. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Бабенко А.М., Борисова О.О./ Одеса: ОДУВС, 2022. – 176 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Верховна Рада України - <http://rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
3. Ліга:Закон – всеукраїнський правовий портал - ligazakon.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://nbuv.gov.ua/>
5. Національна парламентська Бібліотека України - nplu.org